

Predatie

In grote delen van het werkgebied van Water, Land en Dijken is in 2024 tijdens het volledige weidevogelseizoen sprake geweest van (grootschalige) predatie van nesten en kuikens door verschillende roofdieren. Per gebied verschilde het welke predator het meest actief was. In de Zeevang waren dat vooral de rat en de hermelijn, op Marken de vos, en in andere gebieden bijvoorbeeld kraaien, buizerds of kiekendieven. Ook egels blijken eieren niet te versmaden, zo is op camerabeelden te zien.

Het onderwerp predatie leeft sterk onder onze boeren, leden en vrijwilligers. Het is regelmatig een bron van ergernis, frustratie en heeft invloed op de motivatie. Juist daarom is goede samenwerking tussen boeren, leden, vrijwilligers, jagers en veldcoördinatoren essentieel zodra er opnieuw signalen van predatie opduiken. Helaas zijn er, terwijl het seizoen nog maar net begonnen is, alweer de eerste meldingen binnengekomen. Om snel en gericht te kunnen handelen, wil WLD zo vroeg mogelijk een goed beeld krijgen van de aard, vorm en omvang van de predatie. Zo kunnen we bijvoorbeeld tijdig camera's plaatsen of – indien nodig – ingrijpen. Leden en vrijwilligers is gevraagd om waarnemingen direct te melden, en waar mogelijk foto's van gepredeerde eieren en nesten ter beoordeling door te sturen naar de veldcoördinator.

Herkenning van predatievormen

Gepredeerde eieren of nesten kunnen aanwijzingen geven over welke predator actief is geweest. Toch blijft het in de praktijk lastig om dit met zekerheid vast te stellen. Vorig seizoen bleek regelmatig dat meerdere roofdieren – zoals de hermelijn, rat of een andere predator – tegelijkertijd actief waren in hetzelfde perceel of zelfs in dezelfde polder. Dit maakt de herkenning van de dader extra moeilijk. Soms zijn alle eieren uit een nest verdwenen, andere keren blijven er alleen wat restanten achter, zoals eierschilfers naast of in het nest. Zulke variatie maakt het lastiger om de juiste interpretatie te geven.

Een vos eet eieren soms ter plekke op, maar neemt ze meestal mee om elders op te eten. Als in één nacht bijna alle legsels verdwijnen, is het aannemelijk dat de vos de predator is. Eieren met duidelijke bijtsporen – hoektandafdrukken met een onderlinge afstand van circa 2,5 cm en een groot gat in het ei – wijzen vaak in die richting.

Op sommige plekken worden resten van verschillende soorten weidevogeleieren en eendeneieren bij elkaar aangetroffen – een patroon dat past bij zowel de rat als de hermelijn. De karakteristieke kleine bijtgaatjes van een hermelijn of wezel worden lang niet altijd teruggevonden, zelfs wanneer camera's duidelijk laten zien dat de hermelijn de dader is. In zeldzame gevallen wordt zelfs de broedende vogel (zoals een grutto of tureluur) aangevallen op het nest, vooral als deze de eieren fel verdedigt – soms met fatale afloop.

Omgewoelde nesten met rafelige eierschilfers en restanten eierstruif duiden vaak op predatie door rat of hermelijn. Losse, in het veld aangetroffen stukgehakte eierschalen zijn juist typisch voor kraaien, die de eieren meestal één voor één uit het nest meenemen om ze elders op te eten. De aanwezigheid van eierschilfers in het nest wordt door vrijwilligers of boeren soms geïnterpreteerd als een succesvol uitgekomen nest. In BLVM wordt dan het uitkomstresultaat op 'Uit' gezet. Maar dit is niet altijd terecht – soms wijst het juist op predatie, bijvoorbeeld als de waargenomen broedduur niet overeenkomt met de verwachte periode. Schilfers in het nest kunnen namelijk ook het resultaat zijn van predatie door rat of hermelijn.

Goede en zorgvuldige registratie in BLVM is daarom cruciaal. Zelfs als de exacte predator niet bekend is, is het belangrijk om predatie toch te registreren. Noteer in dat geval bij soort: *P = Predatie, soort onbekend*.

Nestpredatie door rat

Ei-schilfers van Kievit en tureluur op één plek kan werk zijn van zowel rat als hermelijn.

Nest- en gruttopredatie door hermelijn.

Predatie door kraaien

Predatie door vossen

